

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І. І. МЕЧНИКОВА

ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЮРИДИЧНА ПЕДАГОГІКА

Методичні рекомендації
до практичних занять з курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

ОДЕСА
Олді+
2024

УДК 37:34(072)
Ю701

Укладач:

М. І. Рябенко, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації ОНУ імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

В. В. Павлова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Т. В. Степанова, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 3 від 13 грудня 2024 р.*

Ю701 **Юридична педагогіка** : метод. рекомендації до практичних занять з курсу «Юридична педагогіка» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки / уклад. М. І. Рябенко. – Одеса : Олді+, 2024. – 28 с.

Методичні рекомендації містять питання для обговорення, практичні завдання, завдання для самостійної роботи, рекомендовану літературу та перелік питань для підсумкового контролю.

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» та допомагають при підготовці до практичних занять, оформлені робіт при самостійному виконанні завдань.

УДК 37:34(072)

ЗМІСТ

1. Вступ	4
2. Зміст навчальної дисципліни	6
3. Тематика та зміст практичних занять	10
4. Питання для підсумкового контролю	19
5. Критерії оцінювання	21
6. Список рекомендованої літератури	24
7. Інформаційні ресурси	26

Вступ

Метою курсу «Юридична педагогіка» є ознайомлення магістрів з юридично-педагогічними явищами, за для здатності забезпечити вирішення ефективних шляхів зниження правопорушень та вдосконалення практичної правозастосовної діяльності.

Одними з основних завдань курсу «Юридична педагогіка» є:

- ознайомлення з предметом юридичної педагогіки, історією та перспективами розвитку юридичної освіти;
- розкрити основні напрями юридичної діяльності;
- сприяння засвоєнню норм педагогічної етики відповідно до специфіки юридичної діяльності;
- удосконалення розуміння ролі права в розвитку громадянського суспільства, сутності таких понять як «правова культура», «правове виховання», «правова свідомість».
- допомога майбутнім фахівцям в удосконаленні роботи щодо профілактики правопорушень;
- ознайомити майбутнього фахівця з принципами професійно-педагогічна етики юридичної діяльності.

Процес вивчення дисципліни «Юридична педагогіка» спрямований на формування таких компетентностей як:

- ✓ Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.
- ✓ Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати.

Після успішного завершення навчального курсу «Юридична педагогіка» здобувач зможе:

- ✓ Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.
- ✓ Дотримуватися принципів академічної доброчесності під час виконання функцій науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності.

По завершенню вивчення навчальної дисципліни «Юридична педагогіка» здобувач вищої освіти повинен знати:

- історію, стан та перспективи розвитку юридичної освіти;
- роль права в розвитку громадянського суспільства;
- структуру та ознаки правової культури;
- основні принципи та умови правового виховання;
- сутність правосвідомості як форми суспільної свідомості;
- причини та детермінації правопорушень;
- основних суб'єктів попередження правопорушень;
- методи та форми попереджувальної діяльності;
- загальні засади педагогічної етики в юридичній діяльності;
- професійно-педагогічну етику юридичної діяльності.

Також, по завершенню засвоєння дисципліни «Юридична педагогіка» здобувач вищої освіти повинен вміти:

- вміти використовувати знання з історії розвитку юридичної освіти для вирішення перспективних завдань розвитку юридичної освіти;
- вміти обирати необхідні методи та форми попереджувальної діяльності в залежності від відповідних умов та ситуацій;
- вміти планувати заходи щодо попередження правопорушень серед учасників освітнього процесу в закладах освіти;
- вміти вирішувати моральні конфлікти та визначати типові помилки в правовідносинах.

2. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Юридична педагогіка» складається з трьох змістових модулів та розраховано на 12 тем. В першому змістовому модулі «Загальні засади юридичної педагогіки» розглядається основна характеристика юридичної педагогіки, історію та перспективу розвитку юридичної освіти та основні напрями юридичної діяльності та інші. Другий змістовий модуль «Правовий всеобуч та освіта» містить аналіз ролі права в розвитку громадянського суспільства; правової культури як різновиду загальної культури, правового виховання як складової національного виховання; правосвідомість як форма суспільної свідомості. В третьому змістовному модулі «Превенція правопорушень» розглядаються причини та детермінації правопорушень, зокрема психолого-педагогічна характеристика осіб, що скоюють злочини; суб'єкти попередження правопорушень, зокрема науково-педагогічні, педагогічні працівники як суб'єкти попередження правопорушень; профілактики правопорушень, зокрема методи та форми попереджувальної діяльності.

Змістовий модуль 1. Загальні засади юридичної педагогіки

Тема 1. Основна характеристика юридичної педагогіки

Юридична педагогіка в системі педагогічних наук. Зв'язок юридичної педагогіки з іншими науками. Об'єкт та предмет вивчення юридичної педагогіки. Основні функції та завдання юридичної педагогіки на сучасному етапі розвитку правової держави. Основні категорії юридичної педагогіки.

Тема 2. Історія та перспективи розвитку юридичної освіти

Елементи юриспруденції у Давній Греції і Давньому Римі. Юридичні традиції в країнах Давнього сходу. Розвиток правової освіти в Болонському університеті. Юридичні факультети університетів Оксфорду, Кембриджу, Парижу, Падуана та інших. Розвиток юридичних шкіл та освіти у середньовічній Європі (Італії, Англії, Франції та Німеччині та інших). Розвиток англо-саксонської та романо-німецької правових сімей. Становлення та розвиток юридичної освіти в перших університетах України. Стан та перспективи розвитку юридичної освіти незалежної України.

Тема 3. Основні напрями юридичної діяльності

Загальна характеристика та цінність юридичної діяльності. Класифікація видів юридичної діяльності за інтелектуальним змістом: пізнавально-пошукова, реконструктивна, організаційна, реєстраційна, комунікативна. Види юридичної діяльності за суб'єктами діяльності: судову, арбітражну, слідчу, прокурорську, адвокатську, нотаріальну, юридичне консультування. Регулятивні та правоохоронні види юридичної діяльності. Види правоохоронної діяльності: попередження правопорушень, припинення правопорушення, розкриття правопорушень, розслідування правопорушень, визначення судом чи іншими компетентними органами покарання правопорушника, виконання покарання.

Змістовий модуль 2. Правовий всеобуч та освіта

Тема 4. Роль права в розвитку громадянського суспільства

Історичний розвиток держави та права. Сутність поняття «правова держава». Ознаки правової держави. Норми права в системі соціальних норм. Сутність поняття «суспільство». Сутність та ознаки громадянського суспільства. Структура громадянського суспільства. Основні суб'єкти громадянського суспільства. Заклади вищої освіти в формуванні громадянського суспільства. Формування громадянського суспільства як запорука забезпечення дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Тема 5. Правова культура як різновид загальної культури

Основні підходи до визначення поняття «культура». Правова культура суспільства. Основні джерела правової культури суспільства. Ознаки правової культури суспільства. Структура правової культури суспільства. Типи правових культур. Види правових культур. Ознаки та елементи правової культури особи. Правова культура фахівців-неюристів. Структура правової культури юристів. Види та ознаки правової соціалізації.

Тема 6. Правове виховання як складова національного виховання

Сутність правового виховання. Завдання правового виховання. Функції правового виховання. Основні принципи та умови правового виховання.

Специфічні принципи правового виховання. Форми правовиховної роботи. Засоби та методи правового виховання. Суб'єкти правового виховання.

Тема 7. Правосвідомість як форма суспільної свідомості

Поняття правосвідомості. Ознаки правосвідомості. Структура правосвідомості. Функції правосвідомості. Види правосвідомості. Рівні правосвідомості. Роль правосвідомості у правореалізації та нормотворчості. Деформація правосвідомості: правовий нігілізм, правовий ідеалізм, правовий інфантилізм, правовий дилетантизм, правова демагогія. Шляхи подолання деформації правосвідомості.

Змістовий модуль 3. Превенція правопорушень

Тема 8. Причини та детермінації правопорушень

Поняття причин та умов (детермінант) правопорушень. Взаємодія особи і середовища як причина вчинення правопорушень. Поняття конкретної життєвої ситуації, її різновид та роль у вчиненні правопорушення. Обставини, що сприяють вчиненню правопорушень. Причини та умови скоєння злочину як особливо небезпечного діяння. Психолого-педагогічна характеристика осіб, що скоюють злочини.

Тема 9. Суб'єкти попередження правопорушень

Верховна Рада України як єдиний законодавчий орган державної влади України. Президент України як гарант додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади. Прокуратура України як орган, який здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини. Національна поліція України як центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Служба безпеки України - державний орган спеціального призначення на яку покладається захист законних інтересів держави та прав громадян. Державне бюро розслідувань є державним правоохоронним органом, на який покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів і діє на

засадах верховенства права, відповідно до якого людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю тощо. Система судоустрою України. Міністерство юстиції України. Науково-педагогічні, педагогічні працівники як суб'єкти попередження правопорушень.

Тема 10. Профілактики правопорушень

Поняття та значення профілактики правопорушень. Цілі, завдання, функції та межі профілактики правопорушень. Система профілактики правопорушень. Класифікація профілактичних заходів. Заходи органів державної влади, місцевого самоврядування та громадськості у сфері профілактики правопорушень. Індивідуальна профілактика правопорушень. Методи та форми попереджувальної діяльності. Планування заходів по профілактиці правопорушень серед учасників освітнього процесу в закладах освіти. Виправлення та ресоціалізація засуджених неповнолітніх.

Змістовий модуль 4. Педагогічна етика в юридичній діяльності

Тема 11. Загальні засади педагогічної етики

Загальна характеристика категорій етики. Функції і завдання педагогічної етики. Структура моральної свідомості педагога, юриста. Принципи педагогічної моралі. Співвідношення моральних цілей і засобів у педагогічній діяльності. Етичні засади педагогічних систем. Етикет і педагогічний такт в юридичній діяльності. Моральні конфлікти та їх особливості в правовідносинах.

Тема 12. Професійно-педагогічна етика юридичної діяльності

Етична культура як цінність діяльності юриста. Поняття, види та джерела юридичної етики. Навально-виховний потенціал етико-педагогічної поведінки юриста. Моральні обов'язки та відповідальність юриста. Справедливість як професійний принцип діяльності юриста. Педагогічна етика в судовому процесі. Педагогічна етика в діяльності органів прокуратури. Принципи педагогічної моралі в діяльності працівників поліції. Принципи педагогічної моралі в діяльності адвоката. Роль педагогічної етики серед працівників пенітенціарної служби України. Типові помилки етико-педагогічної поведінки юриста. Психолого-педагогічні механізми етичного вдосконалення юриста.

3. Тематика та зміст практичних занять

Тематика практичних занять розраховано на 14 годин (7 занять) для студентів очної форми навчання та 4 годин (2 заняття) для студентів заочної форми навчання.

№ з/п	Назва теми	Форма навчання	
		денна	заочна
1	Види юридичної діяльності	✓	✓
2	Сутність та ознаки громадянського суспільства	✓	
3	Правова культура	✓	
4	Правове виховання	✓	
5	Правосвідомість	✓	
6	Детермінація правопорушень	✓	
7	Профілактики правопорушень	✓	✓

Треба зазначити, що практичні заняття з навчальної дисципліни «Юридична педагогіка» це вид начального заняття, що передбачає самостійне вивчення питань за темою робочої програми дисципліни, зокрема основних понять, питань для обговорення та практичних завдань з оформленням відповідних матеріалів (схема, таблиця, презентація, реферат, доповідь, повідомлення тощо). Практичні заняття спрямовані на сприяння формуванню у здобувачів самостійного, зокрема за допомогою рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів, засвоювання знань а також вміння аналізувати відповідність діяльності юридично-педагогічними явищами, за для здатності забезпечити вирішення ефективних шляхів зниження правопорушень та вдосконалення практичної правозастосовної діяльності.

Практичні заняття з курсу «Юридична педагогіка» скеровані також на сприяння розвитку логічного мислення, можливості висловлювати й аргументувати власні думки, зокрема щодо специфіки юридичної діяльності;

розвитку громадянського суспільства, удосконаленні роботи щодо профілактики правопорушень та інші.

На сьогодні підготовка до практичних занять потребує від здобувача вищої освіти високої організації, систематичної та уважної самостійної роботи, використовуючи рекомендовану літературу з дотриманням стандартів академічної доброчесності та норм діючих нормативно-правових актів. У разі виникнення будь-яких запитань чи необхідності у додаткових роз'ясненнях щодо виконання завдань під час підготовки до практичних занять, або існує потреба у коментарях чи додаткових консультаціях в процесі самостійного вивчення джерел, звертайтеся до науково-практичних працівників, які працюють з вами на лекційних та семінарських заняттях.

Змістовий модуль 1. Загальні засади юридичної педагогіки

Практичне заняття 1. Тема: Види юридичної діяльності

Основні поняття: юридична педагогіка, юридична діяльність, види юридичної діяльності, види правоохоронної діяльності.

Питання для обговорення:

1. Юридична педагогіка в системі педагогічних наук.
2. Зв'язок юридичної педагогіки з іншими науками.
3. Загальна характеристика та цінність юридичної діяльності.
4. Класифікація видів юридичної діяльності за інтелектуальним змістом.
5. Види юридичної діяльності за суб'єктами діяльності.
6. Регулятивні та правоохоронні види юридичної діяльності.
7. Види правоохоронної діяльності.

Практичні завдання:

Суб'єкти правоохоронної діяльності	Повноваження правоохоронних органів
1.	
2.	
3.	

4.	
5.	
6.	
7.	

Завдання для самостійної роботи: Скласти презентацію з теми: «Види юридичної діяльності за суб'єктами діяльності».

Рекомендована література:

1. Кацавець Р. С. Юридична психологія. Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
2. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова ; [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.]. Харків, 2020. 508 с.
3. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка. Херсон: Олді-плюс. 2020. 326 с.

Практичне заняття 2. Тема: Сутність та ознаки громадянського суспільства

Основні поняття: правова держава, норми права, суспільство, громадянське суспільство.

Питання для обговорення:

1. Сутність поняття та ознаки «правової держави».
2. Норми права в системі соціальних норм.
3. Сутність поняття «суспільство».
4. Сутність та ознаки громадянського суспільства.
5. Структура громадянського суспільства.
6. Основні суб'єкти громадянського суспільства.
7. Заклади вищої освіти в формуванні громадянського суспільства.

8. Формування громадянського суспільства як запорука забезпечення дотримання «Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року».

Практичні завдання: Скласти схему з основними ознаками правової держави.

Завдання для самостійної роботи. Доповідь з теми: «Роль громадянського суспільства в забезпеченні дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року».

Рекомендована література:

1. Грищук О.В., Соломчак Х.Б. Детермінанти позитивної правової відповідальності людини: філософсько-правовий вимір. Хмельницький, 2016. 347 с.
2. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство. Навч. посіб. / Г. В. Лаврик, Г. В. Тереза, Т. О. Харченко та інші; за ред. Г. В. Лаврик. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 208 с.
3. Кацавець Р. С. Професійна етика юриста. Навчальний посібник. 2-е вид., доповнене. Київ: Алерта, 2022. 246 с.

Практичне заняття 3. Тема: Правова культура

Основні поняття: культура, правова культура, види правових культур, ознаки правової культури, структура правової культури, правова соціалізація.

Питання для обговорення:

1. Основні підходи до визначення поняття «культура».
2. Правова культура суспільства.
3. Основні джерела правової культури суспільства.
4. Ознаки правової культури суспільства.
5. Структура правової культури суспільства.
6. Типи правових культур.
7. Види правових культур.
8. Ознаки та елементи правової культури особи.
9. Правова культура фахівців- неюристів.

10. Структура правової культури юристів.

11. Види та ознаки правової соціалізації.

Практичні завдання: Скласти модель формування правової культури населення.

Завдання для самостійної роботи. Доповідь з теми: Джерела правової культури суспільства

Рекомендована література:

1. Грищук О.В., Соломчак Х.Б. Детермінанти позитивної правової відповідальності людини: філософсько-правовий вимір. Хмельницький, 2016. 347 с.
2. Кацавець Р. С. Професійна етика юриста. Навчальний посібник. 2-е вид., доповнене. Київ: Алерта, 2022. 246 с.
3. Кацавець Р. С. Юридична психологія. Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
4. Кримінологія : підручник. О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 612 с.

Практичне заняття 4. Тема: Правове виховання

Основні поняття: правове виховання, правовиховна робота, суб'єкти правового виховання, принципи правового виховання.

Питання для обговорення:

1. Сутність правового виховання.
2. Завдання правового виховання.
3. Функції правового виховання.
4. Основні принципи та умови правового виховання.
5. Специфічні принципи правового виховання.
6. Форми правовиховної роботи.
7. Засоби та методи правового виховання.

8. Суб'єкти правового виховання.

Практичні завдання: Розробіть план правовиховної роботи в закладі вищої освіти.

Завдання для самостійної роботи. Презентація з теми: Суб'єкти правового виховання.

Рекомендована література:

1. Гришук О.В., Соломчак Х.Б. Детермінанти позитивної правової відповідальності людини: філософсько-правовий вимір. Хмельницький, 2016. 347 с.
2. Кацавець Р. С. Професійна етика юриста. Навчальний посібник. 2-е вид., доповнене. Київ: Алерта, 2022. 246 с.
3. Кацавець Р. С. Юридична психологія. Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
4. Кримінологія : підручник. О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 612 с.
5. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка. Херсон: Олді-плюс. 2020. 326 с.

Практичне заняття 5. Тема: Правосвідомість

Основні поняття: правосвідомість, ознаки правосвідомості, функції правосвідомості, деформація правосвідомості, правовий нігілізм, правовий ідеалізм, правовий інфантілізм, правовий дилетантизм, правова демагогія.

Питання для обговорення:

1. Поняття правосвідомості.
2. Ознаки правосвідомості.
3. Структура правосвідомості.
4. Функції правосвідомості.
5. Види правосвідомості.

6. Рівні правосвідомості.
7. Роль правосвідомості у правореалізації та нормотворчості.
8. Деформація правосвідомості: правовий нігілізм, правовий ідеалізм, правовий інфантилізм, правовий дилетантизм, правова демагогія.
9. Шляхи подолання деформації правосвідомості.

Практичні завдання: Скласти презентацію з теми: «Основні проблеми формування правосвідомості в системі освіти України».

Завдання для самостійної роботи. Скласти план: «Шляхи подолання деформації правосвідомості».

Рекомендована література:

1. Гришук О.В., Соломчак Х.Б. Детермінанти позитивної правової відповідальності людини: філософсько-правовий вимір. Хмельницький, 2016. 347 с.
2. Кацавець Р. С. Професійна етика юриста. Навчальний посібник. 2-е вид., доповнене. Київ: Алерта, 2022. 246 с.
3. Кацавець Р. С. Юридична психологія. Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
4. Кримінологія : підручник. О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 612 с.
5. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка. Херсон: Олді-плюс. 2020. 326 с.

Практичне заняття 6. Тема: Детермінація правопорушень

Основні поняття: причини правопорушень, середовище, правопорушення, злочин, причини скоєння злочинів, діяння.

Питання для обговорення:

1. Поняття причин та умов (детермінант) правопорушень.
2. Взаємодія особи і середовища як причина вчинення правопорушень.

3. Поняття конкретної життєвої ситуації, її різновид та роль у вчиненні правопорушення.
4. Обставини, що сприяють вчиненню правопорушень.
5. Причини та умови скоєння злочину як особливо небезпечного діяння.
6. Психолого-педагогічна характеристика осіб, що скоюють злочини.

Практичні завдання: Проаналізувавши наукову літературу складіть перелік основних причин, умов, факторів та обставин скоєння злочинів.

Завдання для самостійної роботи. Доповідь: Обставини, що сприяють вчиненню правопорушень

Рекомендована література:

1. Грищук О.В., Соломчак Х.Б. Детермінанти позитивної правової відповідальності людини: філософсько-правовий вимір. Хмельницький, 2016. 347 с.
2. Ковальський В.С. Криміналогія. Підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 344 с.
3. Кримінологія : підручник. О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 612 с.
4. Кримінологія. Загальна частина : навч. посіб. / С. Ф. Денисов та ін. Чернігів : Десна, 2015. 657 с.
5. Федоренко Д. В. Злочинність: за межою загальноприйнятого (Інша криміналогія). Київ: ВД Дакор, 2023. 232 с.

Практичне заняття 7. Тема: Профілактики правопорушень

Основні поняття: профілактика, профілактика правопорушень, профілактичні заходи, виправлення, ресоціалізація.

Питання для обговорення:

1. Поняття та значення профілактики правопорушень.
2. Цілі, завдання, функції та межі профілактики правопорушень.

3. Система профілактики правопорушень.
4. Класифікація профілактичних заходів.
5. Заходи органів державної влади, місцевого самоврядування та громадськості у сфері профілактики правопорушень.
6. Індивідуальна профілактика правопорушень.
7. Методи та форми попереджувальної діяльності.
8. Планування заходів по профілактиці правопорушень серед учасників освітнього процесу в закладах освіти.
9. Виправлення та ресоціалізація засуджених неповнолітніх.

Практичні завдання. Зробити опитування мінімум 5 осіб здобувачів другого рівня вищої освіти. Запитати як часто з ними провадили профілактичні заходи в закладі вищої освіти на першому бакалаврському рівні.

Завдання для самостійної роботи. Скласти план заходів по профілактиці правопорушень серед учасників освітнього процесу в закладі вищої освіти.

Рекомендована література:

1. Грищук О.В., Соломчак Х.Б. Детермінанти позитивної правової відповідальності людини: філософсько-правовий вимір. Хмельницький, 2016. 347 с.
2. Ковальський В.С. Криміналогія. Підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 344 с.
3. Кримінологія : підручник. О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 612 с.
4. Кримінологія. Загальна частина : навч. посіб. / С. Ф. Денисов та ін. Чернігів : Десна, 2015. 657 с.
5. Федоренко Д. В. Злочинність: за межою загальноприйнятого (Інша криміналогія). Київ: ВД Дакор, 2023. 232 с.

4. Питання для підсумкового контролю

1. Об'єкт та предмет вивчення юридичної педагогіки?
2. Зв'язок юридичної педагогіки з іншими науками?
3. Історія розвитку юридичної освіти?
4. Класифікація видів юридичної діяльності?
5. Види правоохоронної діяльності?
6. Норми права в системі соціальних норм?
7. Структура громадянського суспільства?
8. Основні суб'єкти громадянського суспільства?
9. Роль закладів вищої освіти в формуванні громадянського суспільства?
10. Правова культура як різновид загальної культури?
11. Правове виховання як складова національного виховання?
12. Основні суб'єкти правового виховання?
13. Основні засоби та методи правового виховання?
14. Поняття, ознаки та структура правосвідомості?
15. Види деформація правосвідомості та шляхи її подолання?
16. Основні причини та детермінації правопорушень?
17. Поняття причин та умов (детермінант) правопорушень?
18. Обставини, що сприяють вчиненню правопорушень?
19. Причини та умови скоєння злочину як особливо небезпечного діяння?
20. Психолого-педагогічна характеристика осіб, що скоюють злочини?
21. Основні суб'єкти попередження правопорушень?
22. Поняття та значення профілактики правопорушень?
23. Цілі, завдання, функції профілактики правопорушень?
24. Система профілактики правопорушень?
25. Класифікація профілактичних заходів?
26. Індивідуальна профілактика правопорушень?
27. Методи та форми попереджувальної діяльності?
28. Планування заходів по попередженню правопорушень серед учасників освітнього процесу в закладах освіти?

29. Функції і завдання педагогічної етики?
30. Структура моральної свідомості педагога, юриста?
31. Принципи педагогічної моралі?
32. Етикет і педагогічний такт в юридичній діяльності?
33. Моральні конфлікти та їх особливості в правовідносинах?
34. Поняття, види та джерела юридичної етики?
35. Психолого-педагогічні механізми етичного вдосконалення юриста?

5.Критерії оцінювання

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості здобувача з певних тем, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, практичні заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що обговорюються та відпрацьовуються на практичних заняттях;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає індивідуальні завдання: реферати, презентації, анотації, схеми, тезауруси та практичні завдання.

Форма підсумкового контролю – залік. У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Залік оцінюється за 100-бальною шкалою. Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль та підсумковий контроль.

Критерії оцінювання аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно (90-100 балів за тему)	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, залучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела, тощо).

	<p>Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичного завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу;</p>
<p>Добре (75-89 бали за тему)</p>	<p>Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, послуговується науковою термінологією, залучає основну і додаткову літературу.</p> <p>За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.</p> <p>Може використовувати знання для стандартних практичних ситуацій, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання</p>
<p>Задовільно (60-74 бали за тему)</p>	<p>Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки.</p>
<p>Незадовільно з можливістю відпрацювання (0-59 бали за тему)</p>	<p>Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни.</p> <p>Планує та виконує частину практичних завдань, відсутні сформовані уміння та навички.</p>

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максим к-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Практичне завдання: доповідь, презентація, схема, таблиця, модель, рекомендації тощо	100	Здатність здобувача презентувати доповідь відповідно змісту навчального матеріалу та супроводити її оригінальним візуальним представленням. Здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу. Самостійність та змістовність виконання практичного завдання. Його відповідність поставленим цілям.

6.Список рекомендованої літератури

1. Грищук О. В., Соломчак Х. Б. Детермінанти позитивної правової відповідальності людини: філософсько-правовий вимір. Хмельницький, 2016. 347 с.
2. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство. Навч. посіб. / Г. В. Лаврик, Г. В. Тереза, Т. О. Харченко та інші; за ред. Г. В. Лаврик. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 208 с.
3. Кацавець Р. С. Професійна етика юриста. Навчальний посібник. 2-е вид., доповнене. Київ: Алерта, 2022. 246 с.
4. Кацавець Р. С. Юридична психологія. Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
5. Ковальський В.С. Криміналогія. Підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 344 с.
6. Кримінологія : підручник. О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 612 с.
7. Мирошніченко В.О., Мирошніченко Ю.А., Фролов Ю.М. Освітнє право у схемах та таблицях: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 145 с.
8. Судові, правоохоронні, контрольні-наглядові та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова ; [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.]. Харків, 2020. 508 с.
9. Ухач В. З. Юридична деонтологія і професійна етика : навч. посіб. Тернопіль: Вектор, 2015. 335 с.
10. Юридична деонтологія. Від навчання до практики: навч. посіб. / Л. В. Радовецька, С. П. Лясковська, О. О. Тихомиров та ін. Київ: Кондор, 2019. 296 с.

Додаткова

1. Гапотій В.Д., Мінкова О.Г. Юридична деонтологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с.

2. Іллін Є. П. Мотивація і мотиви. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2013. 512 с.
3. Кримінологія. Загальна частина : навч. посіб. / С. Ф. Денисов та ін. Чернігів : Десна, 2015. 657 с.
4. Рябенко М. І. Причини та профілактика порушень академічної доброчесності в закладах вищої освіти. Теоретико-методичні засади організації науково-дослідницької підготовки здобувачів вищої освіти: кол. Монографія / за ред. Проф. Цокур О.С. Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2021. Розділ 9. С. 121-139.
5. Тетарчук І. В. , Дяків Т. Є. Етика та естетика: Навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 316 с.
6. Федоренко Д. В. Злочинність: за межою загальноприйнятого (Інша кримінологія). Київ: ВД Дакор, 2023. 232 с.
7. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка. Херсон: Олді-плюс. 2020. 326 с.

7. Електронні інформаційні ресурси

1. Апарат Верховної Ради України представництво веб-сайт. URL: <http://vzvernenn.rada.gov.ua/> (дата звернення 20.08.2024).
2. Верховна Рада України: офіційний веб-портал: веб-сайт. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення 20.08.2024).
3. Етичний кодекс вченого України. Національна академія наук. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/26166/24-Code.pdf?sequence=1> (дата звернення 20.08.2024).
4. Європейська Хартія дослідників (лист МОН) URL: <http://h2020.com.ua/wp-content/uploads/2015/11/Book.pdf> (дата звернення 20.08.2024).
5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 20.08.2024).
6. КОМПАС:Посібник з освіти в області прав людини за участі молоді: веб сайт URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/what-are-human-rights-> (дата звернення 20.08.2021).
7. Міністерство освіти і науки України: офіційний веб-портал: веб-сайт. URL: <http://mon.gov.ua/> (дата звернення 20.08.2024).
8. Міністерство юстиції України: веб-сайт. URL: <https://minjust.gov.ua/> (дата звернення 20.08.2024).
9. Національне агентства із забезпечення якості вищої освіти веб-сайт. URL: <https://naqa.gov.ua/> (дата звернення 20.08.2024).
10. Національне антикорупційне бюро України: офіційний веб-портал: веб-сайт. URL: <https://nabu.gov.ua/> (дата звернення 20.08.2024).
11. Офіс Президента України: Офіційне інтернет-представництво веб-сайт. URL: <https://www.president.gov.ua/ru> (дата звернення 20.08.2024).
12. Педагогічна Конституція Європи URL: Педагогічна конституція Європи URL: <https://svitovid6.webnode.com.ua/news/pedagogichna-konstitutsiya-jevropi/> (дата звернення 20.08.2024).

13. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. №1556-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 20.08.2024).
14. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 №848-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 20.08.2024).
15. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 р № 2145-VIII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 20.08.2024).
16. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> . (дата звернення 28.08.2024).
17. Рекомендації МОН від 15.08.2018 щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruktsiya-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannyaakademichnomu-plagiatu.pdf> (дата звернення 20.08.2024).
18. Українська Гельсінська спілка з прав людини : веб сайт URL: <https://helsinki.org.ua/donory-ta-partnery/> (дата звернення 20.08.2024).
19. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини веб сайт URL: <http://www.ombudsman.gov.ua/> (дата звернення 20.08.2024).
20. Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення 20.08.2024).
21. «Центр правових та політичних досліджень «СІМ»: веб сайт URL: <http://centre7.org.ua/tsentr-sim/> (дата звернення 20.08.2024).

Навчальне видання

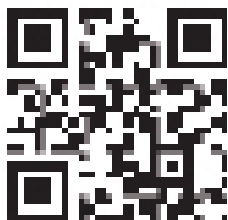
ЮРИДИЧНА ПЕДАГОГІКА

Методичні рекомендації
до практичних занять з курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Укладач:

Рябенко Михайло Іванович

Оригінал макет виготовлено в авторській редакції

Підписано до друку 19.12.2024 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Цифровий друк. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 1,62. Наклад 30 пр.
Замовлення № 1224-19/2.

Видавництво: Олді+
65101, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1,
тел.: +38 (095) 559-45-45,
e-mail: office@oldiplus.ua
Свідоцтво ДК № 7642 від 29.07.2022 р.
Замовлення книг:
тел.: +38 (050) 915-34-54, +38 (068) 517-50-33
e-mail: book@oldiplus.ua

